

УДК 339.984

РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ КРАЇН З ВІДКРИТОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Пащенко О. В.

Викладач кафедри міжнародної економіки і світових фінансів, факультет «Міжнародної економіки» Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Анотація. *Регіональні інтеграційні угруповання (блоки, угоди) в останні десятиліття перетворились в один із основних факторів розвитку світового господарства. У зв'язку з тим, що процеси регіоналізації не тільки посилюються в сучасній світовій практиці, а й набувають якісно нових ознак, роль і значення регіональної компоненти у глобальних інтеграційних процесах і її вплив на формування єдиного глобального простору потребує подальшого дослідження. Особливо актуальним є вивчення інвестиційних стратегій країн в рамках регіональних торговельних угод, оскільки закордонні інвестиції є провідним фактором економічного розвитку.*

Регіональні торговельні угоди використовуються країнами в якості інструменту більш тісної інтеграції їх економік, особливо з тих питань, які не вирішені на багатосторонньому рівні, в тому числі інвестицій. В рамках СОТ досі не сформовано уніфікованих правил міжнародного інвестування, тому країни декларують інвестиційний режим при підписанні РТУ. Таким чином, вони створюють привабливий інвестиційний клімат, сприяючи притоку прямих іноземних інвестицій в регіон.

Дана тема є досить актуальною, оскільки проблематика регіоналізму є важливим і, в той же час, одним з найменш досліджених розділів економічної науки. Перспективи ПІІ в рамках РТУ і досі є дискусійним питанням як у спеціалістів, що займаються дослідженням сучасних міжнародних відносин, так і у керівників держав, а також і у політичних діячів.

Ключові слова: *стратегії розвитку, прями іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, транснаціональні корпорації, регіональні торговельні угоди.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі становлення світового господарства, в період стійких криз і гострих соціальних та екологічних проблем, найважливішим питанням для країн з відкритою економікою є забезпечення сталого розвитку. Оскільки інвестиції є головною рушійною силою економічного зростання, їх мобілізація та залучення в економіку країни сприяє досягненню поставлених цілей, а отже, є пріоритетом для всіх країн і для країн, що розвиваються, зокрема. З цієї точки зору, важливим питанням для кожної держави є створення сприятливих умов для ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату.

Правове регулювання іноземних інвестицій здійснює національне законодавство, на яке суттєво впливає міжнародне право – нормативно-правові акти, правила та рекомендації міжнародних організацій. Але останнім часом постає питання збільшення числа дво- та багатосторонніх регіональних торговельних угод. Під впливом зростаючої конкуренції на міжнародних ринках, зокрема між транснаціональними компаніями, країни прагнуть до об'єднання зусиль з погляду захисту національних інтересів в умовах глобалізації,

стимулюючи, тим самим, динаміку процесів регіоналізації світового господарства в цілому. Тому виявлення впливу РТУ на інвестиційну діяльність країн є актуальним питанням сьогодення.

Мета статті – визначити основні принципи інвестиційної політики країн, а також теоретично обґрунтувати наслідки РТУ для потоків внутрішньорегіональних та міжрегіональних ПІІ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні засади, елементи та чинники формування регіональних інтеграційних об'єднань країн, а також проблеми розвитку інвестиційних процесів і торгівлі у сучасній світовій економіці досить ґрунтовно досліджені в працях зарубіжних і вітчизняних учених, таких як Б. Баласс, О. Бейя, Ю. Борко, Д. Вайнер, М. Лешер, Д. В. Велде, Ю. Ваннона, М. Згуровський, М. Іванова, Е. Семак, Т. Ісаченко, П. Кругман, М. Максимова, Д.-К. Мур, Г. Мюрдаль, Дж. Най, В. Новицький, Ю. Пахомова, В. Рокочої, І. Соколенко, Л.А. Уінтерс, Ю. Шишкова, М. Шифф, П. Шуканова та ін. Також вивченню наслідків регіональної інтеграції приділяють увагу експерти ЮНКТАДу, МБРР та СОТ. В той же час, не існує єдиної думки серед світових експертів та вчених стосовно ролі процесу регіоналізації у забезпеченні притоку інвестицій в економіку країн-членів угруповань та їх руху в глобальному масштабі. Тому питання впливу регіональних торговельних угод на формування інвестиційного клімату та залучення закордонного капіталу в національній економіці потребують подальшого дослідження.

Основні результати дослідження. Під інвестиціями слід розуміти актив або елемент, який генерує або буде генерувати доходи в майбутньому. В економічному сенсі, інвестиції – це купівля товарів, які не споживаються сьогодні, а використовуються в майбутньому для створення багатства. Однак, особливе значення при аналізі інвестиційних процесів мають прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які, на відміну від позик та кредитів, не збільшують зовнішній борг держави, а сприяють одержанню додаткових переваг для розвитку виробництва, зацікавлюючи в цьому безпосередньо іноземного інвестора. Прямі іноземні інвестиції, в порівнянні з іншими видами, забезпечують країну не тільки грошовими ресурсами, а й новими технологіями, ноу-хау, організаційним, управлінським та маркетинговим досвідом [1, с. 112].

Останнім часом ПІІ відіграють надзвичайно важливу роль в швидко зростаючому міжнародному бізнесі, яка полягає в наступному:

- здатності активізувати інвестиційні процеси в силу властивого інвестиціям мультиплікативного ефекту;
- сприяттні загальній соціально-економічній стабільності, стимулюванню виробничих вкладень в матеріальну базу (на відміну від спекулятивних і нестабільних портфельних інвестицій, які можуть бути раптово виведені з негативними наслідками для національної економіки);
- поєднанні перенесення практичних навичок і кваліфікованого менеджменту з взаємовигідним обміном ноу-хау, що полегшує вихід на міжнародні ринки;
- активізації конкуренції та стимулюванні розвитку середнього та малого бізнесу;
- здатності прискорити розвиток галузей і регіонів, при правильному стимулюванні та розміщенні, а також організації виробництва;
- сприяттні зростанню зайнятості та підвищенню рівня доходів населення, розширенню податкової бази;
- стимулюванні розвитку виробництва експортної продукції з високою часткою доданої вартості, інноваційних товарів і виробничих технологій, управління якістю, орієнтації на споживача [2, с. 103-104];

- збільшенні обсягів взаємного товарообігу між країнами;
- ПІІ виступають способом інтеграції національної економіки у світове господарство, поглиблюючи міжнародний поділ праці та міжнародне співробітництво [1, с. 112].

Зростання ролі прямих іноземних інвестицій в сучасній економіці багато в чому пов'язане з діяльністю транснаціональних корпорацій (ТНК) і розширенням масштабів міжнародного виробництва. Такого роду інвестиції можуть забезпечити контроль діяльності підприємства, допомогти компанії проникнути на нові ринки, задіяти нові канали збуту, придбати більш дешеве обладнання, дати можливість купити нову технологію, товар, робочу силу і просто профінансувати компанію, а також підвищити конкурентоспроможність, реалізувати свої економічні, політичні та інші інтереси на території тієї чи іншої країни, та в довгостроковій перспективі отримати максимальні прибутки. Все це забезпечує фінансову стійкість транснаціональних корпорацій, допомагає їм переживати періоди криз. Формуючи міжнаціональні виробничі комплекси, ТНК дістають можливість ширше використовувати переваги міжнародного розподілу праці та міжнародної кооперації виробництва і, таким чином, робити вплив на весь характер міжнародних економічних відносин, у тому числі і на окремі напрямки діяльності країн та на стан їх економічного розвитку зокрема. Дані переваги очевидні для всіх, тому їх можна розглядати як причини, в результаті яких ТНК так активно здійснюють пряме іноземне інвестування.

Загалом можна сказати, що наслідки прямого іноземного інвестування є суперечливими. З одного боку, вони є детермінантами проблем, а з іншого – шляхом їх вирішення. Це обумовлено розбіжностями інтересів країн-експортерів та імпортерів капіталу, а також асиметрією влади. Така асиметрія відчувається відразу ж, як тільки обидві сторони намагаються максимізувати свої вигоди. Тому завданням урядів держав є визначення національної стратегії розвитку, яка враховувала б усі аспекти зарубіжного інвестування, при цьому максимізуючи національну вигоду. У зв'язку з цим, інвестиційна політика «нового покоління» ставить у центрі уваги всеосяжне зростання, – як головну причину залучення та використання інвестицій. Для досягнення такої мети необхідне створення (збереження) сприятливого інвестиційного клімату, тобто розробка і здійснення політики, спрямованої на вироблення конкретних заходів і механізмів на національному та міжнародному рівнях.

Багато країн розробили чіткі стратегії розвитку, визначили план дій для досягнення економічних і соціальних цілей та зміцнення міжнародної конкурентоспроможності. Ці стратегії відрізняються в залежності від стадії розвитку країн, їх внутрішніх потенціалів та індивідуальних переваг, і залежно від ступеня політичного та економічного планування. Що стосується міжнародного бачення інвестиційних стратегій розвитку, то ЮНКТАДом була розроблена «Рамкова інвестиційна політика для сталого розвитку» (РІПСР) задля допомоги у прийнятті інвестиційних рішень та укладання угод [3]. Основними принципами цієї політики є:

- Стимулювання інвестицій в інтересах сталого розвитку, що є головною метою рамкової інвестиційної політики.
- Послідовність політики, тобто інвестиційна політика є невід'ємною частиною загальної стратегії розвитку країни. Також даний принцип визначає, що успіх в залученні і використанні інвестицій залежить не тільки від інвестиційної політики (правил ввезення, використання та захисту грошового капіталу), але і від політики в різних сферах, пов'язаних з інвестиціями, наприклад, від податків у торгівлі, політики на ринку праці та ін. Передбачається, що ці галузі взаємодіють одна з одною і тому необхідне виявлення узгод-

женого загального підходу, який сприятиме сталому розвитку і синергії у економічних заходах як на національному, так і міжнародному рівнях (в рамках міжнародних правил інвестиційної діяльності, регіональних торговельних угод та блоків).

- Державне управління та інститути. Інвестиційна політика повинна бути розроблена за участю всіх зацікавлених сторін, проводитися в рамках закону, дотримуватись високих стандартів державного управління і забезпечувати передбачувані, ефективні та прозорі процедури для інвесторів. Тобто цей принцип визначає важливість належного державного управління як ключового фактору у створенні сприятливих умов для залучення інвестицій.

- Принцип динамічних політичних рішень. Інвестиційна політика повинна регулярно переглядатися як на національному, так і міжнародному рівнях, для ефективності, актуальності й адаптування з урахуванням зміни динаміки розвитку. У внутрішньому середовищі до факторів впливу на інвестиційну політику можна віднести, наприклад, державні зміни, соціальний тиск та ін. Міжнародні процеси можуть мати вплив на національну інвестиційну політику, наприклад, шляхом регіональної інтеграції. Також важливим фактором у формуванні політики на сучасному етапі розвитку є зростання ролі економік, що розвиваються, як зовнішніх інвесторів, так і країн-імпортерів інвестицій. Даний принцип передбачає необхідність для країн постійно оцінювати ефективність існуючих інструментів.

- Збалансовані права та обов'язки. Інвестиційна політика повинна бути збалансована з правами і обов'язками держав та інвесторів в інтересах розвитку для всіх. З одного боку, повинні бути створені привабливі умови для іноземних інвесторів. З цією метою інвестиційна політика включає особливості лібералізації, захисту, заохочення інвестицій та полегшення процесу інвестування. З іншого боку, загальна нормативна база приймаючої країни повинна забезпечити, щоб будь-які негативні соціальні або екологічні наслідки зводились до мінімуму.

- Право регулювати. Кожна країна має суверенне право встановлювати умови для іноземних інвестицій в рамках міжнародних зобов'язань в інтересах суспільного блага і звести до мінімуму можливі негативні наслідки. Без адекватної нормативної бази країна не буде привабливою для іноземних інвесторів, оскільки вони шукають ясність, стабільність і передбачуваність умов інвестування в приймаючій країні. Це часто відбувається на двосторонній основі чи регіональному рівні.

- Відкритість для інвестицій. У відповідності зі стратегією розвитку кожної країни, інвестиційна політика повинна встановити відкриті, стабільні та передбачувані умови входу для інвестицій, тобто привабливий інвестиційний клімат.

- Захист інвестицій – один із найважливіших інструментів залучення інвестицій. Інвестиційна політика повинна забезпечити адекватний захист для існуючих інвесторів і передбачати, що всі заходи стосовно інвесторів повинні носити недискримінаційний характер. Даний принцип має національний і міжнародний компоненти. Основні елементи захисту на національному рівні, включають, зокрема, верховенство закону. Ключові ж компоненти захисту інвестицій на міжнародному рівні – міжнародні інвестиційні та регіональні торговельні угоди, які включають принципи недискримінації (національного режиму та режиму найбільшого сприяння), захист в разі експропріації, положення про рух капіталу, а також ефективне врегулювання спорів.

- Сприяння інвестиціям та їх залучення в економіку країни. Політику в галузі заохочення та залучення інвестицій слід привести у відповідність з цілями сталого розвитку. Вона повинна звести до мінімуму ризик шкідливої конкуренції за інвестиції. Це підкреслює важливість міжнародної координації.

- Корпоративне управління та відповідальність. Інвестиційна політика повинна враховувати та дотримуватись найкращих міжнародних практик корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного управління.

- Міжнародне співробітництво. Міжнародне співтовариство має співпрацювати для вирішення спільних проблем інвестування з метою розвитку політики, зокрема, в найменш розвинених країнах. Колективні зусилля також повинні бути зроблені, щоб уникнути інвестиційного протекціонізму [3].

Всі ці принципи взаємодіють один з одним і дана політика передбачає, що сталий розвиток є постійною проблемою, яка підкреслює важливість динаміки політичних рішень. Тому необхідне цілеспрямоване державне управління в розробці та реалізації національної інвестиційної стратегії розвитку, яка включатиме в себе елементи інвестиційного регулювання та корпоративного управління, з одного боку, і відкритість, захист та заохочення капіталу, з іншого, тим самим формуючи інвестиційний клімат зі збалансованими правами та обов'язками для інвесторів.

В такому випадку зростає важливість міжнародного співробітництва, зокрема на регіональному рівні, що може допомогти налагодити взаємодію країн для реалізації складних і капіталоємних інвестиційних проектів. Міжнародна координація допомагає уникнути протекціоністських тенденцій, а також знизити тарифні і нетарифні бар'єри як у торгівлі, так і стосовно інвестицій.

Останнім часом загострюється питання розвитку процесу регіоналізації і, потрібно сказати, що існує взаємозв'язок між прямим іноземним інвестуванням і збільшенням регіональних торговельних угод (РТУ). З одного боку, транснаціональні корпорації, маючи неабиякі об'єми активів, впливають на цей процес, з іншого – РТУ несуть у собі можливість сформуванню міжнародні правила інвестування, які сприятимуть стійкому розвитку та всеосяжному зростанню.

Економічна теорія і практика підтверджують, що вплив регіональної інтеграції на залучення інвестицій може бути різноспрямованим залежно від часу дії регіональних угод та порівняльних переваг цільових країн інвестування. Також цей вплив залежить від обраного режиму в рамках РТУ та введення правил у взаємній торгівлі. Серед ефектів від економічної інтеграції у залученні ПІІ в країни-члени регіональних угруповань можна виділити наступні.

По-перше, країни, що інтегруються, встановлюють спільні інвестиційні положення, які передбачають: права входу – забезпечення недискримінаційного режиму (національного режиму або режиму найбільшого сприяння з можливими винятками); захист від можливої експроприації, націоналізації чи іншої форми втрати іноземної власності; визначення порядку вирішення інвестиційних спорів між країнами-членами РТУ, а також між інвестором і приймаючою державою [4, с. 9-11].

По-друге, реалізація регіональних торговельних угод, зазвичай, передбачає скорочення або ліквідацію тарифних і нетарифних бар'єрів між країнами-учасниками об'єднання і введення спільного зовнішнього тарифу для третіх країн. Теорія пояснює позитивний вплив таких заходів на внутрішньорегіональні ПІІ, але також визнає неоднозначний вплив на міжрегіональні інвестиції. Поступове усунення тарифних бар'єрів сприяє організації виробничого процесу та зростанню взаємної торгівлі між країнами-учасниками регіонального об'єднання. Це в свою чергу, підштовхує внутрішніх та поза-регіональних інвесторів, що мають діючі підприємства як в країнах інтегровального регіону, так і за його межами, оптимізувати свою виробничу діяльність, вдавшись до зміни конфігурації своєї філіальної мережі. Таким чином, з одного боку можливе збільшення

позарегіональних, а також внутрішньорегіональних ПП, а з іншого – в результаті реорганізації виробничого процесу наявних в регіоні ТНК, – закриття неефективних підприємств з іноземними інвестиціями і відтік капіталу за межі регіону.

Обмежуючими заходами на шляху торгівлі та інвестицій стають також й нетарифні бар'єри: адміністративні вимоги, процедури митного контролю, екологічні норми і т. п. Така політика знижує інвестиційну привабливість країни, що веде до скорочення надходжень капіталу. В свою чергу в рамках РТУ країни відмовляються від взаємного використання методів прихованого протекціонізму, в тому числі скасування технічних бар'єрів, які вводяться для захисту вітчизняних виробників, що передбачає узгодження (гармонізацію) національних стандартів та норм і сприяє залученню ПП у регіон [5].

По-третє, в рамках інтеграційного угруповання встановлюються єдині правила виважування країни походження товару. Наслідки для інвестицій від цих правил можуть варіюватися залежно від типу інвестицій, а також від регіональних тарифних преференцій. Правила походження товарів можуть заохочувати сторони використовувати внутрішньорегіональні матеріали, комплектуючі, відволікаючи від позарегіональних джерел постачання товарів, навіть, якщо вони були б більш ефективними. Проте більш суворі правила й більш дороге джерело поставки товарів може «задушити» внутрішньорегіональну торгівлю, на користь позарегіонального імпорту на основі тарифу РНС. Чим вище різниця між тарифами в РНС та регіональним тарифом, тим вище стимул дотримуватися правил походження товарів. Це має наслідки для внутрішньо- і додаткових регіональних ПП. Наприклад, це може стимулювати позарегіональні ПП шляхом створення дочірніх компаній у регіоні, можливо, заохочуючи інвестиції, зроблені за межами регіону до РТУ [6, с. 21-22].

По-четверте, виникнення в результаті укладення РТУ більш ємного ринку дозволить фірмам, присутнім на ньому, отримати економії і, отже, додаткові доходи від зростання масштабів, що призведе до припливу ПП, мотивованих можливістю зниження виробничих витрат в регіоні. Також можливе об'єднання (у формі злиттів і придбань) з місцевими постачальниками компонентів для виробництва і конкуруючими компаніями для утримання своїх позицій на ринку. У кожному разі формування великих компаній означатиме підвищення ними витрат на НДДКР та маркетингову діяльність, що призведе до створення нових нематеріальних активів і тому сприятиме новим ПП в регіоні [7, с. 7-8]. Однак у регіональних об'єднаннях розподіл інвестицій проводиться нерівномірно. Найбільш вірогідно інвестиції будуть сконцентровані в тих членів РТУ які мають найбільші переваги у порівнянні з іншими країнами [8].

По-п'яте, посилюється конкуренція між фірмами регіону. В даному випадку вплив на надходження ПП в інтеграційне угруповання неоднозначний. З одного боку, зростання внутрішньорегіональної конкуренції може знизити можливості для залучення до країн-членів РТУ іноземних інвестицій або навіть призвести до припинення діяльності функціонуючих компаній з іноземним капіталом. З іншого – для утримання своїх позицій на ринку регіону зарубіжні фірми можуть зробити спроби об'єднатися зі своїми конкурентами, що призведе до утворення великих компаній, а тому і до нових ПП. Більш того, підвищена конкуренція між виробниками країн-учасниць РТУ може стримувати зростання цін, призвести до поліпшення якості вироблених в регіоні товарів і в цілому підвищить ефективність інтегрованих економік [5].

Але, з іншого боку, іноземний інвестор, роблячи вибір на користь тієї чи іншої країни-члена РТУ в якості місця розміщення ПП, виходить з міркувань мінімізації своїх витрат, пов'язаних зі створенням і функціонуванням виробничого підприємства. Дана обставина

може стати причиною посилення конкуренції між країнами за залучення іноземних інвестицій, зіткнення їх інтересів, тим самим роблячи негативний вплив на динаміку інтеграційних процесів, а значить і на інтенсивність припливу нових ПІІ в регіон [6, с. 21-22].

Існують й інші зв'язки між РТУ та прямими іноземними інвестиціями. Крім торговельних та інвестиційних правил, положення РТУ можуть передбачати вільне пересування людей, безкоштовний трансфер прибутків, що може сприяти внутрішньорегіональним ПІІ [8].

В цілому регіональна інтеграція підвищує ефективність економік країн-членів РТУ завдяки посиленню конкуренції, ефективнішого розміщення ресурсів, поглибленню спеціалізації, використанню ефекту масштабу, поширенню передової технології, проведення спільних інвестиційних проектів країн регіону, що сприяє економічному зростанню в інтеграційному угрупованні та веде до збільшення внутрішнього попиту і новим ПІІ [5].

Висновки. Таким чином, враховуючи те, що інвестиції виступають дієвим важелем здійснення структурної перебудови економіки та розв'язання соціальних і економічних проблем, багато країн прагнуть створити на своїй території сприятливі умови для їх залучення. Але, між інтересами експортерів та імпортерів іноземного капіталу існують об'єктивні протиріччя. Перші зацікавлені в найбільш прибутковому розміщенні своїх вільних коштів, інші прагнуть до їх найбільш дешевого отримання – на пільгових умовах. З цієї точки зору, РТУ виступають як локомотив засад, направлених на реалізацію національних інвестиційних стратегій країн та забезпечення сприятливих умов для ведення бізнесу іноземними компаніями. В рамках міжнародних інтеграційних утворень відбувається координація позицій країн-учасниць в інвестиційній сфері, уніфікація інвестиційних стандартів і контроль дотримання міжнародного права, а також встановлення правового режиму для інвестицій, що відіграє важливу роль у створенні сприятливого інвестиційного клімату.

Загалом РТУ та СОТ переслідують єдину мету – лібералізацію торгівлі, але маючи, при цьому, різні засади. І хоча регіональні торговельні угоди в деяких питаннях суперечать загальносвітовим правилам, вони несуть у собі можливість лібералізації інвестиційного процесу та торгівлі, шляхом вирішення проблемних питань стосовно удосконалення нормативного регулювання, реалізації політики конкуренції, надання гарантій прав власності, забезпечення виконання контрактів, гарантування доступу на ринок країн-членів, запровадження стабільної торговельної політики. Це, в свою чергу, стимулює активізацію міжнародних інвестиційних потоків та веде за собою «ефект доміно» у світовому масштабі – залучення країн до інтеграційних процесів.

Список використаної літератури

1. Навроцька Н. А. Глобалізація інвестиційного процесу: монографія / Н. А. Навроцька. – Дніпропетровськ : Ліра, 2014. – 352 с.
2. Игонина Л. Л. Инвестиции: Учеб. пособие / Под ред. В. А. Слепова. – М. : Юристъ, 2012. – 480 с.
3. Investment Policy Framework for Sustainable Development. UNCTAD, May 1, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/public-docs/annotations.htm#annotation1>.
4. Leshner M. Analysis of the Economic Impact of Investment Provisions in Regional Trade Agreements: OECD Trade Policy Working Paper № 36 / M. Leshner, S. Miroudot. – Paris: OECD, 2006. – 63 p.

5. Семак Е. Воздействие экономической интеграции на привлечение прямых иностранных инвестиций в страны-члены региональных группировок / Е. Семак, И. Турлай // Журнал международного права и международных отношений. – 2011. – № 2. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/1839/232/>.
6. Te Velde D.W. Investment Related Provisions in Regional Trade Agreements / D.W. te Velde, M. Fahnbulleh. – London: Overseas Development Institute, 2003. – 85 p.
7. Medvedev D. Beyond Trade: The Impact of Preferential Trade Agreements on Foreign Direct Investment Inflows: World Bank Policy Research Working Paper № 4065 / D. Medvedev. – Washington: The World Bank, 2006. – 63 p.
8. Bitzenis A. Motives for FDI in a Small EMU Member State: the Case of Greece / A. Bitzenis, A. Tsitouras A. Vlachos // Journal of Economics and Business. – 2007. – № 2. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.u-picardie.fr/eastwest/fichiers/art61.pdf>.

ROLE OF REGIONAL TRADE AGREEMENTS IN FORMING NATIONAL INVESTMENT STRATEGIES OF COUNTRIES WITH OPEN ECONOMIES

Pashchenko O. V.

Lecturer of international economics and international finance, faculty of International economics of Dnipropetrovsk National University Oles Honchar.

Abstract. *Regional integration factions (blocks, agreements) have become the major forming factors for the world economy development for the last decades. Since the processes of regionalization are not only intensified in the modern world practice, but also acquire new qualitative characteristics, the role and meaning of the regional component in the global integration process and its influence on the creation of a unitary global space require further research. The study of investment strategies of the countries within the framework of regional trade agreements is particularly topical, since international investment is a key source of economic growth.*

Regional trade agreements are used by countries as a tool for better integration of their economies, especially on those issues that are not resolved at the multilateral level, including investment. The unified rules of international investment have not yet been formed within the framework of the WTO, so the country's investment regime is declared in RTA. The countries create an attractive investment climate and promote foreign direct investment in the region.

This topic is very relevant, since the problems of regionalism are an important and, at the same time, the least explored area of economics. The prospects for foreign direct investment in regional trade agreements are still an object of debate among professionals who study contemporary international relations, state leaders, and political figures.

Key words: *strategy of development, foreign direct investment, the investment climate, multinational corporations, regional trade agreements.*

Referances

1. Navrots'ka N. A. Globalizatsiya investitsiyogo protsesu: monografiya / N. A. Navrots'ka. – Dnipropetrovs'k : Lira, 2014. – 352 s.
2. Igonina L.L. Investitsii: Ucheb. posobie / Pod red. V. A. Slepova. – M. : Yurist', 2012. – 480 s.
3. Investment Policy Framework for Sustainable Development. UNCTAD, May 1, 2014. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://investmentpolicyhub.unctad.org/publicdocs/annotations.htm#annotation1>.
4. Leshner M. Analysis of the Economic Impact of Investment Provisions in Regional Trade Agreements: OECD Trade Policy Working Paper N 36 / M. Leshner, S. Miroudot. – Paris: OECD, 2006. – 63 p.
5. Semak E. Vozdeystvie ekonomicheskoy integratsii na privlechenie pryamykh inostrannykh investitsiy v strany-chleny regional'nykh gruppировок / E. Semak, I. Turlay // Zhurnal mezhdunarodnogo prava i mezhdunarod-

- nykh otnosheniy. – 2011. – № 2. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://evolutio.info/content/view/1839/232/>.
6. Te Velde D. W. Investment Related Provisions in Regional Trade Agreements / D. W. te Velde, M. Fahnbulleh. – London: Overseas Development Institute, 2003. – 85 p.
 7. Medvedev D. Beyond Trade: The Impact of Preferential Trade Agreements on Foreign Direct Investment Inflows: World Bank Policy Research Working Paper N 4065 / D. Medvedev. – Washington: The World Bank, 2006. – 63 p.
 8. Bitzenis A. Motives for FDI in a Small EMU Member State: the Case of Greece / A. Bitzenis, A. Tsitouras A. Vlachos// Journal of Economics and Business. – Vol. X – 2007, № 2. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.u-picardie.fr/e_astwest/fichiers/art61.pdf.

РОЛЬ РЕГИОНАЛЬНЫХ ТОРГОВЫХ СОГЛАШЕНИЙ В ФОРМИРОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ СТРАТЕГИЙ СТРАН С ОТКРЫТОЙ ЭКОНОМИКОЙ

Пащенко О. В.

Преподаватель кафедры международной экономики и мировых финансов, факультет «Международной экономики» Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара.

Аннотация. *Региональные интеграционные группировки (блоки, соглашения) в последние десятилетия превратились в один из основных факторов развития мирового хозяйства. В связи с тем, что процессы регионализации не только усиливаются в современной мировой практике, но и приобретают качественно новые признаки, роль и значение региональной компоненты в глобальных интеграционных процессах и ее влияние на формирование единого глобального пространства требует дальнейшего исследования. Особенно актуальным является изучение инвестиционных стратегий стран в рамках региональных торговых соглашений, поскольку зарубежные инвестиции являются ведущим фактором экономического развития.*

Региональные торговые соглашения используются странами в качестве инструмента более тесной интеграции их экономик, особенно по тем вопросам, которые не решены на многостороннем уровне, в том числе инвестиций. В рамках ВТО до сих пор не сформированы унифицированные правила международного инвестирования, поэтому страны декларируют инвестиционный режим при подписании РТС. Таким образом, они создают привлекательный инвестиционный климат, способствуя притоку прямых иностранных инвестиций в регион.

Данная тема является весьма актуальной, поскольку проблематика регионализма является важным и, в то же время, одним из наименее исследованных разделов экономической науки. Перспективы ПИИ в рамках РТС до сих пор являются дискуссионным вопросом как у специалистов, занимающихся исследованием современных международных отношений, так и у руководителей государств, а также и у политических деятелей.

Ключевые слова: *стратегии развития, прямые иностранные инвестиции, инвестиционный климат, транснациональные корпорации, региональные торговые соглашения.*